

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 9/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (HE 127/2014 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- finanssisihteeri Veli Auvinen, valtiovarainministeriö
- lakimies Laura Terho, sosiaali- ja terveysministeriö
- tulliyli tarkastaja Seppo Raitolahti, Tulli
- ylitarkastaja Reetta Honkanen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- ylilääkäri Antero Heloma, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- puheenjohtaja Alexander Gräsbeck, Tupakka-teollisuusliitto ry
- johtaja Mikael von Rabenau, Philip Morris Finland Oy.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksen tavoitteena on korottaa tupakkaveroa terveystaloudellisin ja valtiontaloudellisin perustein. Veronkorotuksella tavoitellaan esityksen mukaan maltillista tupakkatuotteiden hintojen nousua ja siten tupakan aiheuttamien haittojen ehkäisemistä ottaen huomioon matkustajatuonti sekä laittomien markkinoiden kehitys. Savukkeiden hintojen arvioidaan nousevan keskimäärin 7,1 prosenttia ja savukkeiksi käärittävän tupakan 7,7 prosenttia. Veronkorotus kohdistetaan tupakkatuotteiden yksikköveroon, jolloin korotus painottuu lievästi halpahintaisiin tuotteisiin. Savukeaskin hinta nousee arviolta 38

senttiä sekä halvassa että kalliimmassa hintaluokassa.

Suomen tupakkapolitiikan tavoitteena on savuton Suomi vuonna 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi on välttämätöntä käyttää tehokkaiksi todettuja tupakan kulutuksen vähenemiseen johtavia keinoja. Tupakkaveron säännölliset, inflaation ja ostovoiman kasvun ylittävät korotukset ovat osoittautuneet tehokkaiksi ja tarkoituksenmukaisiksi keinoksi tupakoinnin vähentämisessä.

Viime vuosien maltilliset tupakkaveron korotukset ovat muiden toimenpiteiden ohella vaikuttaneet siihen, että tupakointi on merkittävästi vähentynyt. Valiokunnan saaman selvityksen

mukaan päivittäin tupakoivien 14—18-vuotiaiden nuorten osuus on nykyisin 12 prosenttia (25 % vuonna 2001) ja työikäisten 16 prosenttia (24 % vuonna 2001). Valiokunta toteaa, että verotuksella voidaan tehokkaasti vaikuttaa tupakkatuotteiden käytön ja erityisesti nuorten tupakoinnin vähenemiseen ja siten ehkäistä tupakoinnin terveyshaittoja.

Edellisistä veronkorotuksista huolimatta matkustajien tuomien savukkeiden määrä on pysynyt suhteellisen vakaana. Tullin haltuun ottamien laittomien savukkeiden määrät ovat vaihdelleet viime vuosina huomattavasti (28 miljoonaa kappaletta vuonna 2012 ja 3,8 miljoonaa kappaletta vuonna 2013). Salakuljetuksen määrään voi vaikuttaa kuitenkin myös muun muassa maahantuontireittien muuttuminen. Matkustajatuontia vähentävät lisäksi tupakkalain varoitusmerkintöihin perustuvat tuontirajoitukset.

Valiokunta pitää tupakkalain tavoitteen kannalta tärkeänä, että esityksessä yksikköveron

lisäksi korotetaan myös tupakkatuotteiden vähimmäisveroa ja ettei tupakkatuotteiden arvoveroa alenneta. Veronkorotusten vaikutusten seurannassa on syytä kiinnittää huomiota myös savukkeiden ja irtotupakan välisiin mahdollisiin kulutusmuutoksiin. Valiokunta pitää ehdotettuja veronkorotuksia kansanterveyden kannalta perusteltuina ja kannattaa maltillisten veronkorotusten jatkamista ottaen huomioon niiden vaikutukset tupakkatuotteiden kokonaiskulutukseen, matkustajatuontiin ja laittomaan maahantuontiin.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Anneli Kiljunen /sd
jäs. Johanna Jurva /ps
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /kok
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Hanna Mäntylä /ps

Mikael Palola /kok
Terhi Peltokorpi /kesk
Sari Sarkomaa /kok
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /kesk
Ulla-Maj Wideroos /r
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.